

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (КНР);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

СЕКЦІЯ 2. ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД-ХОЛОКОСТ: ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Булавенко Наталія Віталіївна, здобувачка вищої освіти 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету ветеринарної медицини Одеського державного аграрного університету, м.Одеса, Україна,
Федорова Інна Валеріївна, докторка філософії з філософії, старша викладачка кафедри суспільно-гуманітарних наук Одеського державного аграрного університету

ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ: ВІД ГОЛОКОСТУ ДО РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Проблема геноциду залишається однією з найгостріших у сучасному філософському та історичному дискурсі. Повномасштабне вторгнення росії в Україну у 2022 році знову поставило перед світовою спільнотою питання про межі злочину проти людяності, механізми його здійснення та моральну відповідальність за нього. Порівняльний аналіз Голокосту – геноциду єврейського народу, скоєного нацистською Німеччиною, – та злочинів росії проти України дозволяє виявити типологічні ознаки геноциду й осмислити уроки минулого для сучасності. Особливої ваги цьому аналізу надає діяльність Одеського музею геноциду «Територія пам'яті», що об'єднує ці трагедії в єдиному меморіальному просторі [1].

Термін «геноцид» був уведений у науковий обіг Рафаелем Лемкіним у 1944 році для позначення умисних дій, спрямованих на знищення національної, етнічної, расової або релігійної групи [2]. Конвенція ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року закріпила міжнародно-правове визначення цього злочину, виокремивши такі його форми: фізичне знищення членів групи, заподіяння їм серйозної шкоди, навмисне створення умов, що ведуть до фізичного знищення, а також заходи з метою запобігання дітонародженню [3]. Ключовою ознакою геноциду є умисел – цілеспрямоване прагнення знищити етнічну групу як таку, що відрізняє його від військових злочинів та злочинів проти людяності в широкому сенсі.

Розглянемо голокост як механізм нацистського геноциду. Голокост – систематичне знищення нацистською Німеччиною близько шести мільйонів євреїв Європи у 1941-1945 роках – є одним з найзадокументованіших злочинів в історії людства. Його характерними рисами були: бюрократична організованість знищення, ідеологічне обґрунтування через расову теорію, поетапна деперсоналізація жертв (позбавлення громадянства, майна, свободи пересування) та застосування індустриальних методів вбивства [4]. На території

України нацисти знищили понад 1,5 мільйона євреїв. Символом цих злочинів стала трагедія Бабиного Яру в Києві, де лише за два дні 29-30 вересня 1941 року було розстріляно близько 33 771 особи. Масові вбивства на Одещині відбувалися в колишніх порохових складах, а також у межах Трансністрії – окупаційної зони під управлінням Румунії [5].

Проводячи історичні паралелі, можемо стверджувати, що злочини росії проти України мають ознаки геноциду. Повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року супроводжується систематичними злочинами, що мають ознаки геноциду. Серед них: масові вбивства мирного населення (Буча, Маріуполь, Херсон), депортація українських дітей до росії, цілеспрямоване знищення цивільної інфраструктури та культурних пам'яток, а також риторика заперечення існування українського народу як окремої нації [6]. У березні 2023 року Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт володимира путіна саме у зв'язку з незаконною депортацією українських дітей – злочином, який прямо передбачений Конвенцією ООН про геноцид [7]. Паралелі з Голокостом очевидні: ідеологічне заперечення ідентичності жертв, системність насильства та участь державного апарату.

У травні 2024 року в Одесі Одеський центр дослідження Голокосту відкрив музей геноциду «Територія пам'яті» – перший подібний заклад в Україні. Його експозиція охоплює Голокост, Голодомор, геноцид кримських татар і вірмен, а також окрему локацію, присвячену злочинам росії проти України: події в Бучі, знищення Маріупольського драматичного театру, де загинули мирні жителі. Сучасні мультимедійні технології та реалістичні макети дозволяють відвідувачам не лише отримати інформацію, а й емоційно осмислити трагедії [8]. Цей музей є прикладом того, як суспільство може інституалізувати пам'ять про геноцид і перетворити її на інструмент морального виховання та запобігання новим злочинам. Таким чином музей геноциду «Територія пам'яті» став простором моральної рефлексії.

Висновки. Порівняльний аналіз Голокосту та злочинів росії проти України виявляє спільну логіку геноцидного насильства: ідеологічне обґрунтування, системність, участь держави та цілеспрямований умисел знищення. Уроки Голокосту, попри трагічний досвід, не стали універсальною запобіжною системою – світ знову стикається з геноцидом у XXI столітті. Діяльність таких інституцій, як одеський музей «Територія пам'яті», засвідчує, що збереження пам'яті є не лише моральним обов'язком, а й необхідною умовою протидії злочинам проти людяності. Визнання геноциду росії проти України на міжнародному рівні залишається нагальним завданням глобальної спільноти.

Список використаної літератури

1. Козленко П. Є. Географія Катастрофи: інформаційно-історичний довідник. Одеса: Одеський центр дослідження Голокосту, 2018. 320 с.
2. Лемкін Р. Правило в окупованій Європі / пер. з англ. Київ: Дух і літера, 2019. 480 с.

3. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. ООН, 1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155 (дата звернення: 05.05.2026).
4. Гілберт М. Голокост: єврейська трагедія / пер. з англ. Київ: Зовнішторгвидав України, 2015. 896 с.
5. Круглов А. Знищення євреїв України в 1941–1944 рр.: збірник документів і матеріалів. Харків: Тарбут Лаам, 2008. 276 с.
6. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду. Ордер на арешт Путіна, 17 березня 2023. URL: <https://www.icc-cpi.int> (дата звернення: 05.05.2026).
7. Бережна С. В. Ознаки геноциду в діях Росії проти України: міжнародно-правовий аспект. Право України. 2023. № 4. С. 45–58.
8. Суспільне Одеса. В Одесі відкрили музей геноциду «Територія пам'яті». 30 травня 2024. URL: <https://susplne.media/odesa/757509> (дата звернення: 05.05.2026)

Канівець Софія Петрівна, здобувачка вищої освіти 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету ветеринарної медицини Одеського державного аграрного університету, м. Одеса, Україна,
Федорова Інна Валеріївна, докторка філософії з філософії, старша викладачка кафедри суспільно-гуманітарних наук Одеського державного аграрного університету, м.Одеса, Україна.

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД – ХОЛОКОСТ: ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Людство вважало до 2022 року, що ХХ століття стало одним із найтрагічніших періодів в історії, позначеним масовими злочинами проти людей. Серед них особливе місце займають Голодомор 1932-1933 років та Голокост. Ці події стали символами жорстокості та свідомого знищення мільйонів людей і належать до явища геноцид. Наукова спільнота, судова система, журналісти, громадськість досліджували причини, характер цих злочинів протягом другої половини ХХ століття. Безумовно така увага дозволила глибше зрозуміти природу насильства, роль державної політики у таких злочинах та наслідки для суспільства.

Актуальність теми полягає у необхідності осмислення масштабних трагедій у ХХІ столітті, коли питання історичної пам'яті, прав людини та моральної відповідальності набувають особливого значення. Сучасні події, зокрема російсько-українська війна, ще раз нагадують про небезпеку агресії, насильства та нехтування людським життям. Це підсилює потребу звернення до

**СЕКЦІЯ 2. ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД-ХОЛОКОСТ:
ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ
РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

- Булавенко Н. В.,
Федорова І. В.* ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ: ВІД ГОЛОКОСТУ ДО РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ 86
- Канівець С. П.,
Федорова І. В.* ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД – ХОЛОКОСТ: ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ 88

**СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

- Borinshtein Y.,
Wiener B.* THE ROLE OF GLOBALIZATION IN THE PHILOSOPHY OF CONFLICT AND DIALOGUE 92
- Борінштейн Є. Р.,
Вінер М.* ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ДЕМОГРАФІЇ: ДО СПЕЦИФІЦІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ 95
- Багніт Д. Є.,
Петінова О. Б.* РОЛЬ МЕДІА У ФОРМУВАННІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ 98
- Войтешенко Є. О.,
Солдатенко О. І.* ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФАНДРЕЙЗИНГОВИХ ПРОЦЕСІВ У СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗАКЛАДАХ 101
- Yevgen Borinshtein,
Nitzia Davidovitch* PSYCHOLOGICAL TIME OF PERSONALITY: THE EXPERIENCE OF LIBERAL ARTS IN MODERN SOCIETY 104
- Гольденберг О. Я.* ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВІД ТЕХНОЦЕНТРИЗМУ ДО ЕКОГУМАНІЗМУ 107
- Горопашна В. О.,
Петінова О. Б.* «ЦИФРОВИЙ АРХІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ» – ПРОЄКТ З ОЦИФРУВАННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК 109
- Гродська В. Ю.,
Петінова О. Б.* ФЕЙКОВІ НОВИНИ ЯК ЗАГРОЗА ДЕМОКРАТІЇ 111

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52